

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "

Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavateelia :

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a
GERHARD NÉMETH.

Redakcia a vydavateľstvo : V Budapešti
 VIII. ker., Práter-ulica 44.

sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Pánska zábava v zime.

Podzemské smýšľanie socialistov.

Keď pred dvoma — troma rokmi kresťansky smýšľajúci ablegát ohlásil sa na sneme, aby upozornil ministerstvo, v jak hroznej miere znebezpečuje blaho obecné i jednotlivcov socialismus tu v Maďarorságu: liberálne ministerstvo za zbytočný strach a bojzlivosť ho vyhlásilo.

Teraz ale už ináč smýšľajú aj páni meluci, ktorí až po uši sú naplnení bojzlivosťou, aby im dakto neprekotil masné hrnce.

Každý pozorný a vážny muž dobre vidí, že sme už celkom v tom nebezpečenstve, že dnes zajtra v úplnej miere na všetky strany bude zúriť zo socializmu pochádzajúci anarchismus, ktorého podzemskí hlasatelia a svedomia i ľudskej citlivosti zbavení bojovníci zavrhnú Boha, a tak nenávidia vrchnosť, nepoznajú vlasť: oni len na seba, na chosť, na chlieb, slovom na hrtan a na brucho hľadajú. U nich sú všetky poriadky dobré, s ktorými ufajú si svoje polozenie polepšiť, so životom spojené ťažkosti ufaviť, život ľahším a bezstarostnejším spraviť.

Keď ale socialisti a anarchisti takto smýšľajú, či je div, že také kúsky prevádzajú, ktoré sú do neba volajúce hriechy?

V prešporskej obci, vo Felistali zabili rychtára. Vrah Friwaldom sa volá; radi by sme vedeli, či je tento kujon pokrstený a uhorský občan.

V obci Sükkösd, ktorá v peštianskej stolici leží, zastrelili notára, ktorý ostro, ale svedomite bojoval proti bohaprázdnym heslám a zásadám socializmu.

Aj v Biharsku, za Tysou, povstal ľud proti ekzekútorovi, podpálil dom notára. Notár a rychtár len tak boli v stave svoj život zachrániť, že v nohy sa pustili, jako zajac pred strelcom.

Ba nielen proti svetskej vrchnosti konajú sa tieto kúsky, lež už i proti viere a náboženstvu činia sa útoky. V hajdušskej stolici v obci Balmaž-Ujváros — ako už o tom spomienka bola v našom chýrniku — kostol napadli bohaprázdni socialisti jedine preto, že superintendent rozkázal pánu tatikovi za vieru a proti socializmu bojovať.

Sú to veru pekné kúsky. A veď až veľmi sa obávame, že je to len počiatok. Socialisti nemajú Boha, nemajú vlasť. Keď kto u nás povie, že nenie Boha, či ho zákon tresce za to? A tak sme a slobodne rozširujú sa bezbožné nauky, k časnej i večnej záhube ľudu, k podvráteniu všetkého poriadku.

Tito bezbožníci neveriac v Boha, nemajú ani svedomia, nemajú statočnosti, nemajú útlej ľudskosti. Vo všetkom len svoj zisk hľadajú, vo všetkom len na hmotu ohľad berú, jako by človek ani duše nemal, lež len sťa hovädo z puheho tela pozostával.

A tak nevšímajú si ani zákony; lebo však oni nič nedbajú a vetu sv. Písma, dľa ktorej každá vrchnosť je od Boha, následovne nedbajú ani o účinkovanie, o nariadenia, o zákony vrchnosťou vnesené.

Bohužiaľ liberalismus ešte vždy priravuje pôdu socializmu. Pri voľbách tak sa chová, že i socialismus vo svojej bezbožnej nesvedomitosti nič si nerobí zo zákonov?

Kresťanská tlač bojuje proti týmto bezbožným naukam, lenže smútne je polozenie tejto. Ustavične sa musí obávať tlačových pravôt, ktorých „Národné Noviny“ majú päť, Kresťan jednu, ale koľko ich už mal. A veď by dobre bolo, keby bez všetkej bojzlivosti mohla bojovať kresťanská tlač zvlášte proti tým, ktorí Boha zapierajú, vlasti ale nepoznajú. To je ich vlasť, kde sa im lepšie vodí. Bohatšia hruda milšia je im od tej, na ktorej sa narodili.

Štát ale čo si pomôže proti týmto pohybom? Utlačiť dočasne ich môže, úplne a konečne udusiť ich ale nenie v stave.

Zakiaľ liberalismus zednársky nevykľúdime z krajiny, a nezaložíme spoločenské pomery na základe mravnonáboženskom, daromné je všetko pachorenie. Nie bodákmi, jako pri voľbách, lež kresťanskými zásadami môžeme jedine bojovať proti socializmu s nádejou víťazstva.

Smutné je polozenie naše!

Na seba samých sme doposiaľ nechali. Preto ale neklesajme, jako neklesali ani kresťania iných krjín. a uvidíme, že musí byť naša práca výsledná. Svedomitosť a pravda sú naším zbrojom; Boh je naším vodcom. Keď ale Boh je s nami, kto zvíťazí proti nám??

Hore sa, bratia, za Boha a za vlasť; postavme sa kresťanskou oduševnenosťou nehrozenou proti všetkým, ktorí proti týmto dvom bojujú. Jesto Boha, my stojíme o vlasť!

Dr. Jozef Janda.

Bud' otcom, a nie zradcom svojich detí.

Všetky previnenia dietok pričítujú sa rodičom, ktorí svoje dietky nevyučovali a netrestali. Nestydatosť mládeže pripisujeme nebdalosti rodičov. Syn pocíti — k svojemu najväčšiemu nešťastiu — shovievajúcnosť ot-

covu; lebo napotom zakúsi božskú spravdivú prísnoť. Čím viac rodičia dietky svoje milujú, tým viac nech jich k pobožnému životu doháňajú. V srdci musíme nosiť tých, ktorých tresceme; a trestať musíme tých, ktorých v srdci nosíme. Učme dietky príkladom svojím zlého sa varovať, dobré vyhľadávať, hriech nenávidieť, súdu sa báť a Boha milovať. V mladistvom veku vzdelávajú sa mravy starca. Preto dať Boh takú lásku rodičom, aby mali deti učiteľov na čnosti. Nevšímneš-li si toho, keďby syn tvoj žiadal chleba? A hyne-li z nedostatku vyučovania, tu bys naň, nedbal? Zaslúžil bys ešte byť otcom? Neni-li to zpozdilé, synov kunšty a umenia dať učiť, a v bázni Pána jich nevychovávať? Najprvnejší, čo ovocie takého vychovania rozplodzujú, sú rodičia sami, když opovážlivých, nestriezlivých, nemravných synov živia. Nič veľkého nečiníš, učíš-li syna svojeho, jako má zbchatnúť, a neučíš-li ho i tomu, jako má pohrdať bohatstvom. Lebo ten neni bohatý, kto bohatstvo potrebuje, lež ten je bohatý, kto ničeho nepotrebuje. Ani sa nevynasnažuješ, jako bys synovi k sláve dopomôhol; lež uč ho pohrdať slávou tohoto sveta. To ho viac oslávi. Tomu sa však nenaučí ani od učiteľa, ani kunštami a umením, ale len skrze slovo Božie. Nevynasnažuj sa, abys vysoký, lež usiluj sa, abys nesmrtný vek dosiahol. Dobrých mravov treba, nie vymluvnosti; pokory života, nie prudkosti reči; skutkov, nie slov. Nechcem vzdelanosť zavrhať; ale len pravím: Vzdelanosť nesmie byť jediným zreteľom našim.

Emanuel Filkorn.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ablegátska volba. Vo volebnom okrese dolno-lendvajskej, kde neohrozený ľudák dr. Ondrej Maršovský predtým s väčšinou 800 hlasov zvolený bol proti mamelukovi židovi Pavlovi Mandlovi, volba ale zničená bola, znovu vystúpi ľudák dr. Maršovský, spolu ale aj žid Mandl, a jako hovoria, i tretí kandidát probuje šťastie neodvisliak Dionys Pázmándy, ktorý v Komárne buchol. Víťazstvo Maršovského je isté, jestli liberalismus nebude produkovať varinské, stupavské, čáčanské, nitrianske a rajecké kúsky. No uvidíme, či liberalismus už i tú posledniu stopu svedomitosti odhodil od seba, Celá krajina je zvedavá, jako sa zadržia volebné zákony pri tejto volbe.

Autonomická volba. V čakvárskej autonomickom okrese, kde zadakoval za autonomický mandát gr. Mikuláš M. Esterházy, ktorý zastupuje teraz budapeštiansky Jozefov, barón Alexander Barkóczy dostal 3048 hlasov, Juraj Kégl ale 2985 hlasov. A tak

barón Alexander Barkóczy s väčšinou 63 hlasov je zvolený za autonomického vyslanca. Blahoželáme tomuto kresťansky smýšľajúcemu pánovi, ktorý v pre mnohých kath. pohyboch činný zástoj hrá. Jeho základná vzdelanosť, vysokoučenosť a kath. presvedčenie ho nad mnohých katolíkov povyšujú.

Prenasledovanie židov. Spomenuli sme už, v jak veľkej miere prenasledujú židov vo Francúzsku. Nie v menšej miere deje sa to i v Algíre. Tamejší obyvatelia, kde len uzrú žida, hneď utekajú za ním a tlačú ho do smrti. Tak nedávno uzreli veľkupca Sebata na voze ísť, tak dlho ho tlkli, až zomrel. Predstavenstvo je na strane kresťanov proti židom. Oranjský mešťanosta následovný telegram poslal algírskému mešťanostovi: Protižidovsky smýšľajúce mestské predstavenstvo pohoršené je nad tým, čo fľok židovský so zločinami vo Francúzsku a Algíre vzbudil. Rádny sbor mesta zo srdca ľutuje obety, ktoré židov žízňivosť po krvi žiadala, a hlasite kričí: Nech žije vojsko, nech zhyznú židia?

Cár o Chíne. Dľa berlinských novin cár vyslovil sa pri istej príležitosti, že Čína nebude príčinou žiadnej mele a svade. Reč svoju vraj týmito slovami dokončil: Teraz už konečne — chvá a Bohu, celkom čisté je položenie, nemusíme sa viac konfliktov báť.

Saksi agitujú proti násilnému pomadačeniu mien štátnych úradníkov a sluhov. Oslovia i svojich zástupcov krajinských, aby na sneme proti tomu interpelovali a ministri na otázku vzali. Z 30 členov zostávajúci zelený výbor Saksov chce zapre príhlas, v ktorom napomínal by Saksom, že kto zapre od otca zdedené nemecké meno, ten zapre spolu i pamiatku otcovu, proti ktorému zhrší.

Zabití missionari a zadosťučinenie. V Nemecku drážavnému snemu štátny tajemník Bülow následovné body zadosťučinenia sdelil, ktoré žiadala nemecká vláda preto, že v Chíne katolícki missionari nemeckí boli zabití.

1. Santungský správca tak ako i šesť hlavných úradníkov pokutované je. Prvší je shodený a nikdy nemôže vysoký úrad obsiahnuť, poslední ale preložený sú.

2. Čínska vláda zaviazala sa vynahradiť zadenú škodu a 3000 taelov zaplatiť missionarom, ako to oni žiadajú.

3. Aby smerila kresťanstvo nad násilnou smrťou zabitých missionarov rozhorčené 3 chrámy vystaví, obdariač ich obrannou tabuľou. A každému chrámu dá 66-tisíc taelov, na stavbu 24-tisíc taelov, gunt zdarma i pre dom tsao-tsou-fujskej prefektúry.

4. Osobitné cisarské nariadenie má byť obranou missie.

Všetkým požiadavkam vyhoveľa čínska vláda. Vo veľkej miere zväčšila sa takým spôsobom vážnosť katolíckeho missionarstva.

Aby ale odterajška také krivdy neopätovaly sa, stále sú nemecké lode v prístave kiaocsanskom blízkom i s vojenskou strážou. Každé násilnenstvo vypomštené bude.

Ejhľa príklad neohrozene veriaceho nemeckého cisára evanjelického, ktorý naozaj z viery žije, za vieru bojuje, milosť viery jednúc podistým obsiahne.

Dreyffussa Zola. Spomenuli sme, jako sa pacholí Francuzsky spisovateľ Zola vlastizradcu Dreyffuss zastáva. Teraz ho dobre vyplatil v novinách Cassagnac, ktorý píše, že Zolovi sa len sníva o dokumentoch, ktorých ani nenie, ktoré ale vraj potreboval by

k dokázaniu nevinnosti toho vlastizradcu; okrem toho pred účinku poroty povolal chce nechať takých vysoko postavených pánov, ktorým takto záležá na D. ff. ... Z ... je vraj obávaný ... a ... Taého človeka ... pred tucovú porotu, lež do ľadochladnej vody treba hodiť.

Rozpočet matrikárstva. Ctení čitatelia, snáď pamätáte ešte, že bývalý minister vnútra Hieronymi osvedčil sa, že matriky civilné nebudú stáť ročne vyše 800 tisíc zlatých. Lenže už v r. 1896. o 76 tisíc bolo viac vydané; v roku 1897. o 100 tisíc zl. A veď toto zakrýva len osobné výdavky, ostatné ale obcam padly za krky.

Bieda medzi Ruthenmi. V minulom roku v záujme kresťanov Ruthenov proti pálenke a úžerstvu z Galicie došlých nových občanov sriacil sa jeden výbor, ktorý ale dosavád mlčí. Teraz tedy minister orby Eduarda Egana ministerského radcu vyslal, aby osobne presvedčil a dozvedel sa o biede a jej príčinách u Ruthenov.

Útraty vyšetrovania proti varínskej volbe zavedeného prevyšujú len so stránky tých, ktorí petíciu zadali, 8 tisíc zl.

Prázdne mandáty. V D. Lendve už držal programnú reč dr. Ondro Marsovsky v prítomnosti viac, než 15 tisíc Judákov. Ži Mendel zdráha sa vystúpiť, vidiac ukľutú a nepremožiteľú väčšinu Judákov nad ním a ukľmí. Okrem ka didáta rečník k ľudu: gr. A. Zihy, M. Lepšényi, Jozef Farkas, K. Kalmán. — Do Rozomberka dorazilo z Košíc asi 200 vojakov snáď k usroteniu nesmiernej oduševnenosti z presvedčenia pochadzajúcej mamelukov? — Vo Varíne okrem Markeviča. Rozsievala vystúpi aj akýsi Stern s národným programom. Pán Stern dfa mena by mal k nepokrstenému pokoleniu patriť. — V S. gedine vraj synáčik Kolomana Tiszu, Štefko vystúpi.

Vítazstvo Judákov. V prvom okrese mesta Nitry do mestského výboru sari Judáci boli zvolení ... (Jusk Nekortešupie) Pokračuje v reči, že je biedne potozenie stolických pánov (Buzáth: Však jeden mandát všetko vynahradi). Žiada soštatnenie administracie Šima je ochotný popraviť plat stolických pánov, ale vraj nesmia byť hniezdom korrupcie, nesmia sa hodiť do služby vlády. Lucák Major nerrijal rozpočet, medzičím Kristóffyho napádal. E. Gajari vyslovil sa, že úradskí celkom neodvislí nikdy a nikde nemôžu byť; ináče vraj sú aj členami katolíckeho kruhu. Reč veľkého mameluka Percela ustavične pretrhovali, a násilné volby mu do očí štuchali. Usiloval sa dokázať, že úradskí v Maďarorságu slobodno sa môžu hývať. — Rakovszky (Judák) hl. županov obviňuje vo všetkom. Lenže Bánffy potretuje takých fšišpánov. Odvoláva sa na článok denníka „Hazánk“ dfa ktorého pri Prešporku začína sa krajina tajných radcov šudárov a falšovateľov dokumentov. Takú žalobu vraj by nemal nechať na sebe uschnúť jeden hl. župán. Percel zastáva Szalavszkyho. Dfa Šimu by nemal trpeť fšišpán také obviňovanie, že šudárstvom si nadobudnul ímanie (Lepšényi; a i manželku.) K tomu vraj nedostatočí chvála ministra. Predseda pretrhol dohadu na prosbu ministra, okrem toho oznámil predseda vyslancom, že veľmožovia prijali zákonný návrh o novobrancoch.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 26. januara.

Rudolf Páder (Judák) zatracuje márnotratosť vlády. A v tomto vraj i hlavné mesto nasleduje vládu, ba i stolice a obce. Stavajú sa vraj paláce, zväčšuje sa ale bieda. Snemoveň nestojí o kresťanského ducha. Žiada revisiu cirkevno-politických zákonov, lebo ináč koniec cesty musí byť záruba. Rozpočet neprijma. Lew Lánzy (žid) dohadzuje sa s Horánskym. Dfa neho naša krajina je opravdivým rajom a prameňom blahatva. On je priateľ veľpriemyslu (jako každý žid a bursaner. Red) Zastával spoločné colné územie. Agrarismus a vyvandrovanie nepáči sa mu. Znovu schvaľuje veľpriemysel a kupectvo. Rozpočet prijma. Blahželati a éljenovali mu mameluci a neodvisliaci. — Fraňo Šima pochválil Lánzyho, dohadzuje sa s

Arányim, na ktorého Horniaky pyšné môžu byť. Vystúpil proti policajom, ponosuje sa, že robotníci nemôžu sa shromažďovať. Dfa nebo aj socialisti majú vieru a ráboženstvo (ale podzemské. Red.). — Gejza Polónyi vyslovil sa i v mene súdruhov, že s väčšinou a naslenstvom a podplácaním sobranou neie možno dohadzovať sa a ju rečou o dačom spresvedčiť. Práve preto ani sa nevpúšťajú do dohady. Rozpočet neprijma. Veľký mameluk minister financií Lukáč vyhovárval sa, že kde len možno bolo, všade, usiloval sa ulaviť tarchy. Vláda vraj neľaká sa reformiem, preto ale nevpúšťa sa ľahkomyselne do zmeny. — Väčšina prijala rozpočet.

Zasadnutie 27. jan.

Predseda Dezider Szilágyi pochválil usnulého kalvína grófa Ludevita Tiszu, spomenul i kalvínsko-cirkevné zásluhy jeho, čo by snáď do snemovne ani nepatriło, lenže i Szilágyi je kalvín. Dr. Julo Werner smúti, že neodvisliaci neprijali boj, lež celkom odľahujú sa. Schvaľoval vyrovnanie s r. 1867. Povedal, že v tejto krajine všetko je už maďarské, na čo vykrikol Jush: No to ani vy sami neveríte. Vláda je vraj šťastivá aj s národnosťami (Rumuni, Rjeka? Red). Bánffyho začal vychvalovať, načo počali sa smiať ne dvisliaci nevysloviteľne Bánffy vraj národnú politiku vedie veľmi múdre. Hock ponosuje sa, že Slovákovo rado má cudzozemsko. Maďarov ale nie. — Neodvisliak jeden ostro napadol Bánffyho, ktorého pomenoval kalvínskym pápežom, ktorý vrj len slúžnym verí Dfa n ho každý statočný človek odpovedá na otázku, len že so stránky ministerpredsedu nestretáme sa s touto statočnosťou. Civilistu, to jest tú summu, ktorú kráľ ročite dostáva od krajiny, neprijali neodvisliaci pre Bánffyho; doposiaľ ešte vždy ju prijali každý rok. — Ludák Mócy interpelluje ministra vnútra a pravosúdia vztahom na užerníctvo peňažné Zem vraj prechádza do židovských rúk, a iní majitelia zeme vyvandrovať musia.

Zasadnutie 28. januara.

Pojednával sa rozpočet ministerstva vnútra. Jof Kristóffy id., a ... sa ale š ... potozenie toľč ... (Jusk Nekortešupie) Pokračuje v reči, že je biedne potozenie stolických pánov (Buzáth: Však jeden mandát všetko vynahradi). Žiada soštatnenie administracie Šima je ochotný popraviť plat stolických pánov, ale vraj nesmia byť hniezdom korrupcie, nesmia sa hodiť do služby vlády. Lucák Major nerrijal rozpočet, medzičím Kristóffyho napádal. E. Gajari vyslovil sa, že úradskí celkom neodvislí nikdy a nikde nemôžu byť; ináče vraj sú aj členami katolíckeho kruhu. Reč veľkého mameluka Percela ustavične pretrhovali, a násilné volby mu do očí štuchali. Usiloval sa dokázať, že úradskí v Maďarorságu slobodno sa môžu hývať. — Rakovszky (Judák) hl. županov obviňuje vo všetkom. Lenže Bánffy potretuje takých fšišpánov. Odvoláva sa na článok denníka „Hazánk“ dfa ktorého pri Prešporku začína sa krajina tajných radcov šudárov a falšovateľov dokumentov. Takú žalobu vraj by nemal nechať na sebe uschnúť jeden hl. župán. Percel zastáva Szalavszkyho. Dfa Šimu by nemal trpeť fšišpán také obviňovanie, že šudárstvom si nadobudnul ímanie (Lepšényi; a i manželku.) K tomu vraj nedostatočí chvála ministra. Predseda pretrhol dohadu na prosbu ministra, okrem toho oznámil predseda vyslancom, že veľmožovia prijali zákonný návrh o novobrancoch.

Zasadnutie 28. jan.

V snemovni veľmožov pod predsedom gr. T. Károlyi sišli sa len na krátko páni magnáti. Pán pred-
seda oznámil smrť grófa L'udevíta Tiszu. V známosť
vzali veľmožovia zaľakovanie ministra baróna Jósiku.
Odhlasovali potom bez námietky na zákonný návrh
novobrancov. Po uhodnovernení zápisnice koniec vzalo
zasadnutie.

Zasadnutie 29. jan.

Pod predsedom Langom prvým rečníkom v sne-
movni vyslancov bol opát Ján Molnár. Pýtal sa mi-
nistra, či aj na ďalej môže byť ministrom taký člo-
vek, o ktorom bez testu môžu písať noviny, jako
a prešporskom a trenčianskom fíi pánovi. (Buzáth: U
vojska by ho ani 24 hodín netrpeľ). — Michal Juriss
znamenito vyplácal (ale bez peňazí) slúžnych, notárov,
okresných lekárov a rychtárov. Jeho reč veľmi vtipné
myšlienky obsahovala a páčila sa celej snemovni. —
Veľký mameluk Perczel zastáva Szalavskeho (Buzáth:
Medzi vás je súci). Na prosbu 10 ľudákov nasledo-
valo zatvorené zasadnutie. Štefan Rakovszky ostro na-
páda Szalavszkého. Povedal, že keď sa kto raz potkne,
toho by on sám zastal; keď ale kto dlhý život v
smefoch a hriechu strávi, o hriechoch koho on celý
rad vie, ktorého aj privátny život v najväčšej miere
obviňujú, proti tomu je reč o statočnosti obecných
úradských Uhorska. — *Viszontai*. Tu je o tom reč,
či môže byť v tak vysokej hodnosti taký človek, ktorý
si nevšima ani tie najťažšie obviňovania *Gajári* usi-
loval sa zastávať Szalavszkého. Potom zas o ďal-
šej zasadnutie. *Rakovszky* číta listý článok proti
Szalavszkému namereny. Medzi iným toto tam stálo, že
Szalavszky klamstvom si nadobudol celý majetok.
Sima rečnil tiež proti Szalavszkému a matrikám.
Na krátko sa ohlásil ešte aj *Major* Potom interpel-
loval v železničnej záležitosti *Meltzl*; *Kiss* ale v
záležitosti socialistických pohybov.

Zasadnutie 31. jan.

Pod predsedom Albertom Berzeviczy dozvedeli
sa vyslanci, že Veličenstvo potvrdil provisorium. Po-
kračovalo sa v pojednávaní rozpočtu ministerstva
vnútra. O divadlách maďarských bola reč *Viszontai*
pochválil ministra, že vidieckych divadelníkov podpo-
ruje. — Potom prešlo sa na zdravotné pomery. Samuel
Papp ponosoval sa, že lekárom veľmi ťažko je vyžiť.
Papp je lekár a mameluk. Potom ohlásil sa výborný
ľudák lekárnik Buzáth, ktorého pochválili ešte i libe-
rálne noviny, že je dobrý rečník. Veľa vážnych a
praktických vecí podotkol. Neškodne keľoval aj mi-
stra vnútra. Fraňo Major ponosuje sa, že veľa detí
pomre a aj iné galiby vyhodil ministerstvu na oči.
Veľký mameluk Perczel za potrebné považoval zastá-
vať seba a vládu proti ľudákovi. Rečnil i proti návrhu
Majora. Ešte aj *Móci* chcel rečnúť, lenže predseda od-
ložil reč jeho na druhý deň.

Zasadnutie 1 februara.

Pod predsedom Deziderom Szilágyi pokračovalo
sa v pojednávaní rozpočtu ministerstva vnútra. Ľudák
Major odporúča do pozornosti ministrovi záležitosť
domu ná'ezencov. Minister ale za lepšie považuje také
deti na dedinu dávať. Neodvisliak Pichler ostro napá-
dol policajov (dozorníkov hlavnomestských). Pýtal sa
ministra, prečo nezväčšil dla sľubu počet tajemných

dozorníkov. Potom všeličo vyhodil policajom na oči
(Kubik: minister vnútra je za to zodpovedný). Ohlásil
sa aj Olay, ktorého celkom rozhorčily tie kúsky, ktoré
Pichler o policajoch snemovni vyslancov predniesol.
Viszontai osvedčil sa, že všetkých policajov nemôže
sa to týkať, preto ale on nezastáva tých, ktorí sú
vinní. Vyslovil svoju nádej, že pán minister vnútra
spraví poriadok. Preto ale neprijal rozpočet Veľký
mameluk Perczel zastával policajov, spolu ale i če-
tníkov. Potom ešte dakoľko poznámiek spravil mini-
ster pravosúdia na reč Olayho. On vraj nechce odpo-
vedať na jednotlivé body reči Olayho, lebo s tým by
len vážnosť snemovne veľmožov podkopal. Najnovšie
zasadnutie nasleduje vo štvrtok.

Zahanbený pán kanoník.

Vo varínskom volebnom okrese bude
nová volba krajinského vyslanca. Alexander
Špeky zaľakoval za mandát, ktorý mu „ohyzd-
ným“ spôsobom bol zadovážený. Nech teraz
Špeky rozmýšľa nad varínskou slávou, nad
železničiarom Klochom, menovite ale nad tými
šumnými tisícami, ktoré Špeky pri volbe vy-
hodil — a to na darmo. Zo „skvelého“ va-
rínskeho víťazstva zostala mu na pamiatku len
skvelá práz na kapsu.

Teda pán kanoník, spravca munitného
semenišťa. To sa ešte restalo, žeby v jednom
okrese *tri razy* musel bojovať kandidát za
jeden rok. Už i z toho vidíme, ako sa to u
nás volí pod tým liberálnym poriadkom. Čerta
by bol Špeky za drahý mandát zaľakoval,
keby ho nebolo čosi veľmi omínalo a tak
tlačilo.

Pri tejto tretej varínskej volbe liberáli
ani neopovážili sa zo svojej strany dak ho
kandidovať. Veď liberáli dobre vedia, že ľud
slovenský ani len počuť nechce o dobrých li-
berálnych vtákoch. Darmo píšu vo svojich li-
berálnych novinách, že *Slováci boli vždy libe-
rálni!* Keď boli vždy liberálni, na čože poslali
ste Slovákom na krky celé regimenty vojska?
Na čo sľubovali ste im tisíce zlatých v Orave
a inde, jestli na liberála budú hlasovať? A
prečo ani neopovážite sa teraz vo Varíne kan-
didáta postaviť, keď sú Slováci liberálni?

Nie! Páni liberáli teraz do Varína po-
slali tam *kňaza a to kanoníka*, lebo dobre ve-
dia, že ľud slovenský uchodí od liberálnych
svetských pánov a bojí sa ich, ako zlých du-
chov. Preto poslali teraz do Varína Rosivala,
ostrihomského kanoníka, so zlatým križom
na prsiach, aby nábožný ľud kysucký omámili.
Pán kanoník má reverendu, má križ na prsich,
jestli treba má i čerstvý groš, on je teda naj-

súcejší, aby ľudovú stranu vo Varíne prámohol. Vystrojili ho teda, aby hovoril, že on nenie ani liberálom, ani ľudovým, ale že je on *bez strany!*

Lenže vyšlo šidlo z vreca. Liberálne noviny „Országos Hirlap“ 26-ho januara vyzradily, že liberálna strana „z celej svojej sily podporuje“ pána kanoníka. Čerta by ho podporovali, keby nedúchal s nimi do jedného mecha. Sami liberáli teda zahanbili a vyzradili svojho milého pána kanoníka.

No dostalo sa mu ešte viac. Pán kanoník pýšil sa v rečiach svojích, že „on z poverenia prináša prišiel, že ho nitriansky biskup Imrich Bende poslal, aby pokoj uviedol a pobúrené mysle utišil“. Takto píšu nitrianske noviny „Ny. Sz.“ č. 5. a verejne tvrdia o pánu kanoníkovi, že *nehovoril pravdu*, pretože ľudový kandidát Ján Markovič písomné dovolenie dostal od nitr. biskupa, aby vo Varíne čo ľudový kandidát vystúpil. I nitriansky biskup tiež zahanbil pána kanoníka, lebo pán biskup takto sa vyslovil: „*Mňa to uráža, že Rosival nadužíval moje meno, a nepravdu hovoril, keď tvrdil, že som ho ja ta poslal.*“ Takto píšu spomenute nitrianske noviny.

Je to ovšem pekne, keď sám biskup ponosuje sa, že *urazený* je od p. kanoníka, ktorého liberáli „z celej svojej sily podporujú.“ Sám biskup musel uznať, že p. kanoník „*nepravdu hovoril!*“ Dobre rozvážte si to voličia varínskeho okresu, či hlasovať máte na takého pána kanoníka, ktorému váš biskup také krásne svedectvo vystavil!

Lež nielen z Nitry, ale i z Ostrihomu dostal „bez-stranný“ pán kanoník krásne svedectvo. Lenze si ho veru nedá za rám!

Vlastní podriaďerí pána kanoníka ohlásili sa v Ostrihome proti tým jeho slovám, že on asi 200 klerikov vychováva a to v inakšom duchu, ako je kňazstvo ľudovej strany. Duchovný spravca ostrihomského seminára, professor Proháška verejne vyčítal v novinách pánu kanoníkovi, že darmo pýšil sa s jeho vychovávaním klerikov. Teda tento ostrihomský professor (učiteľ) klerikov smelo vystúpil proti kanoníkovi Rosivalovi, ako proti svojmu rektovi (predstavenému) seminára.

Tohoto smelého a vysokoučeného profesora vysoko váži si kňazstvo celej krajiny. Z ostrihomskej diecesi 683 kňazov hlasovalo na profesora Prohášku čo autonomického vyslanca. Keby kanoník Rosival mal taký chýr znamenitý, boli by ho ostrihomskí kňazia volili na autonomiu. Lenže ho kňazstvo nechcelo, tak ako ho ani v Nových Zámkoch nechceli za ablegáta.

Vysokovážený professor Proháška vyslovil sa teda proti kanoníkovi Rosivalovi. Akú vážnosť má v Ostrihome pán kanoník, keď jemu podriaďený professor vystúpi proti jeho nemúdrym rečiam? Za professorom týmto stojí 683 kňazov ostrihomských a za kanonikom Rosivalom nik, iba liberáli, ktorí ho „z celej sily“ podporujú.

Ba počujte! Ešte i *klerici* ostrihomského seminára osvedčili sa v novinách *proti svojmu správcovi* Rosivalovi, klerici verejne ohlásili sa, že ich povolanie je v celkom inšom duchu a smere slúžiť cirkvi a vlasti, ako v duchu a spôsobom Rosivala kanoníka. Smutno ovšem, keď i klerici museli sa ohlásiť *proti svojmu správcovi*.

Voličia varínski. Rozmýšľajte nad slovami nitr. biskupa a nad osvedčením sa ostrihomských kňazov a klerikov. P. tom budete vedieť, aký duch býva v Rosivalovi kanoníkovi.

Nevoľte si toho, s ktorým ani jeho vlastní poddaní klerici nesúhlasia. Nedajte sa zakúpiť judášskym grošom, keď chcete mať spokojné svedomie!

—l.

Reč ľudáka kraj. vyslanca Juriša.

Otný snem!

Že administracia je zlá, celý svet sa ponosuje. Zlá je preto, lebo páni hlavní župani nedozierajú. S príkladmi to dokážem.

Zám jedného slúžneho, ktorý so svojim kamarátom v krčme sa zabával, a keď sa obidvaja opili a povadili, začali sa biť, a pretože svetlica malá bola, vyšli sa biť v nočný čas na ulicu. Tu ale na krik jejich prišiel sluha mestský, a keď jich začal tíšiť, slúžny ho vizauškoval. Ponevác sa ale následkov bál, vyrovnal sa s ním; jako, jako ne, to neviem. No páni moji! Celý svet sa ponosuje, že úctivosť proti vrchnosti klesá. Zdá iž môže ľud takýchto predstavených čtiť a k nim dô eru mať?

Znám jedného lekára lichvy. Tento majúć prácu v susednej dedine, ustanovil si príležitosť, aby preňho prišiel. Ubohý gazda sa dostavil aj s príležitosťou, ponevác ale lekár odcestoval, navrátil sa s prázdnyim vozom domov. Lekár ho ustanovil na druhý raz; aj vtedy prišiel preňho. Ale aj druhý raz ho doma ne-našiel. Ustanovil ho aj na tretí raz. Tretí raz ale ubohý gazda preňho sa nedostavil. — V tenkrát ho lekár u slúžnovského úradu obžaloval. A múdry p. slúžny utrápeného gazdu na 5 zlatých pokutoval. Je toto ľudské zachádzanie s človekom chudobným, a či takýmto spôsobom sa naučí ľud predstavených svojich čtiť a milovať?

A čo mám povedať o okresných p. notároch? Títo páni sú hlavní župani, s'úžni a notári v jednej osobe. Títo jako zachádzajú s ubohým a chudobným ľudom?

Zákon nakladá, aby notár, na koľko je možno, vprostred okresu svojho býval, aby ľud ľahko k nemu sa dostaviť mohol. Znám ale notára, ktorý ne-ýva

vo svojom okrese, 9 obcí patrí k nemu, nektorá vzdialená je aj na pol tretej hodiny. A chudobný ľud v daždi, v blate, v zimný čas častokrát v najneprijemnejšom počasí musí túto cestu konať, keď svoju záležitosť u neho vybaví chce.

Zákon nakladá, aby obecné peniaze incassoval, zaopatril a výplaty prevádzal len rychtár. A čo vidíme? Vidíme, že peniaze notári vyzdvihujú, u seba držia, a výplaty obecné často bez rychtára konajú.

Znám notára, ktorí jednému chudobnému človekovi o 10 zlatých väčšiu daň do jeho knižočky vpísal. A keď sa chudobný tento človek ohlásil, a povedal: Pane! však som i ja nenadobudnul viac, moje malé gazdovstvo je aj včul len tak skrovné, ako bolo vlani, lebo som ani roľu a lúku žiadnu si neprikúpil, ako je to teda možno, že moja daň toho roku má byť o 10 zlatých väčšia? na to ho notár pokarhal a 10 nespravodlivých zlatých vytrel.

Tak učinil ten istý notár aj s druhým chudobným, a keď aj tento sa ohlásil, 5 zlatých z desiatich mu síce vytrel, ale predsa 5 zlatých pripísal. A keď takto p. notári s chudobným ľudom zachádzajú, zdá-liž ho privedú k tomu, aby k ním dôveru mal?

Zákon nakladá, aby od každej písebnej práce skrz notárov vykonanej taksy ustanovenej a na tabuľke v úrade notárskom vyvesenej boly, aby každý taký títo znal. Či sú vyložené, alebo nie, to neviem; ale to viem, že mnohí páni notári; nie všetci, — lebo aj medzi týmito sa nachádzajú svedomití a spravodliví milujúci; ja takých viac znám — ale to viem, že mnohí páni notári v tomto ohľade ľud chudobný nemilosrdne derú. Viem to z vlastnej zkušnosti.

Dostavila sa kemne istá chudobná žena — moja farnička, a rekla: Pane môj! muž je ťažko nemocný, a není úfnosti, aby vyzdravel. Ku mojemu malému gazdovstvu potrebujem chlapa. Mám dcéru na vydaj súcu; aj mladoženich by sa našol, ale je vojak. — Chodz, povedal som jej, k pánu notárovi, ten urobí kroky, aby mladoženich prinš a oženil sa mohol. A keď od notára sa navrátila, lebo rodný list pre dcéru potrebovala, pýtal som sa jej, čo za túto prácu notárovi platila? Odpovedala 15 zlatých. Pane! aj ty som si vypožičala. — No páni moji! keď notárius za prácu takú, ktorú za pol hodiny vykoná, a za písmo, ktoré najvyš z deviatich riadkov pozostáva, od chudobného človeka 15 zlatých vydrať môže; či to neznamená chudobných ľudí utláčať?

Počty obecné najlepšie dokazujú, ako zachádzajú mnohí predstavení s ľudom chudobným. Príklad k tomu je obec Sterus rečená. Notár obce tejto svedovo povýšil svoj plat, a do počtov obecných zaviedol, a tak obce o 1000 zlatých uškodil. Aj obce appellovaly, a Ladislav Benkó vec túto do novín položil; Ale appellácie vrchnosť odložila do fioka, a hlas Ladislava Benkó sa pomínul. A chudobné obce len to docielili, že budúce toto polozenie z počtov obecných vystalo ale ukradených 1000 zlatých chudobné obce darmo očakávajú! Je toto súd. Takto súdila vrchnosť patričná.

Podobný pái sa stal v Lopašove, lenže v tom mal prsty aj slúžnovský úrad piešťansky. Piešťanský úrad slúžnovský za spisovanie lajtrov regrutských bral od každej obce isté taksy, čo není dovolené. A keď sa obce ohlásily, vrchnosť patričná ten múdry ortel vynesla, že budúce od kopirovania týchto lajstrov obce viac nebudú platíť; — ale čo do včulku od nich slúžnovský úrad nespravodlivo bral, to jím varáť povinný není. Je toto súd!

Tu my na mysel pripáda ten cigán, ktorý raz husi pokradol. Tento cigán totižto pokradol husi, a o pár dní zanesol ich do susedného mestečka na trh, aby jich tam odpredal. Ale gazdina a vlastníčka husí, husi své poznala a cigána u slúžneho obžalovala. — Cigán sa pred slúžnym takto bránil: Pán Veľkomožný! Ja som týchto husí neukradol. Ja som mal svoju budú otvorenú, a husi šamé vletely do mojej budy, a preto som husi na trh vyniešol, aby jich tam vlastník poznal a nazpät dostal, ja som jich nie preto na trh donešol, aby som jich predal, ale preto, aby som jich navrátil. Slúžny sa usmial a k cigánovi rekol: nie tak si mal urobiť. A jako? Pán Veľkomožný! Ti si mal husi, povedal slúžny, k rychtárovi zaniest aby, ich ten, ktorému sa ztratili, nazpät dostať môhol. To som ja Pán Veľkomožný, odpovedal cigán, nevedel. Druhý raz tak urobím! Slúžny cigána pokarhal a prepustil. Keď sa cigán z tejto galiby tak šťastlivo vymotal a zo slúžnovského úradu von dostal, zvolal: „Tento Pán Veľkomožný Slúžny má viac rozumu, jako celá svätá kapitula!“

V pravde aj ten Steruský notárius, ktorý obce o 1000 zlatých uškodil, aj ten slúžnovský piešťanský úrad, ktorý od obci nespravodlivo za kopirovanie lajstrov regrutských taksy bral; môžu na ten súd, ktorý jich neodsúdil k tomu, aby škodu obcam učinenu vynahradili, zvolať s tým cigánom: že má viac rozumu, jako celá svätá kapitula!

Ešte jeden príklad, ktorý sa so mnou stal. Pred tým naložené bolo jednému každému farárovi, aby štvrtročne na stolicu poslal výkaz toho, koľko sa každú štvrt roka narodilo, a koľko ľudí zomrelo.

Ja som tento výkaz spravil a skrz úrad mestský na stolicu odeslal, ale som si i pýtal quitanciu na to, že som ho odovzdal. O krátky čas dostal som od stolice list, v ktorom ma karhajú a mi nakladajú, aby som výkaz ten poslal. Vyhotovil som ho po druhé, včul ale som ho neodeslal skrz mestský úrad, ale skrz úrad slúžnovský na stolicu; a pýtal som si aj na toto quitanciu od úradu slúžnovského. Mal som teda už dve quitancie, že som výkaz tento do stolice dva razy odeslal. O pár dní zas som od stolice dostal list, v ktorom mi píšu: že jestli vyššepomenutý výkaz za 24 hodín nepošlem, že ho na moje útraty stolica dá vystaviť! Išol som na mestský dom a pýtam sa notára: poslali ste môj prvší výkaz na stolicu? poslal som, hovorí notár, tu je poštová knižka, vtedy a vtedy bol odeslaní. Išol som aj na slúžnovský úrad a pýtam sa slúžneho, či odeslali výkaz môj druhý na stolicu? Ano, odpovedal slúžny, tu je poštová knižka, vtedy a vtedy bol poslaný!

No p. slúžny, tento veľký neporiadok, ktorý v slávnej a výchyrenej nitrianskej stolici panuje, zaslúži, aby som ho do novín položil, aby celému svetu v známosť uvedený bol. Prosím vás to nerobte! hovorí slúžny. Teda čo mám urobiť? Vystavte ho, hovorí, ešte raz! — Vystavil som ho teda aj tretí raz a pripojac obydvie o ňom znejúce quietancie ku mojemu listu, písal som na stolicu: Pán podžupán! pripojené dve quietancie neomylné dokazujú, že som žiadaný výkaz už tri razy na stolicu odeslal, súdte včul, kde je neporiadok, či v prievidskej fare, a či u slávnej stolici. Takéto poriadky panujú pri stolici! Takéto neporiadky panujú aj v obcach.

Samo vyrábanie porcie je tak kunštvné a pozapletané, že tomu málo, veľmi málo kto rozumí. Však porciova knižka má byť tak zretedelná, a porcie majú byť tak zretedelne vyrobené, aby aj ten najpospolitejší

človek, nech len čítať vie, sebe sám vyrátať vedel, či to, čo platíť má, je spravodlivé, alebo nie. Včulajším porciam nikto nerozumie, len notár, a jestli notár je človek nesvedomitý, chudobný človek často býva uškodený.

A preto pán minister vnútra: prv než ukončím reč moju, jednu dôležitostnú prosbu mám k vám! Viem a uznávam, že máte mnoho starosti a práce, ale prosím najdete si v roku toľku času a rážte vybehnúť, do chudobných obcí, medzi ľud chudobný. Vypýtajte si porciové knižky a srovnajte jich s tabellou B. Vezmite si to unovanie, chudobných ľudí porcie prezref.

A preto že tak mnohé neporiadky aj pri stoličach, aj v obcach sa nachádzajú, rozpočet neprijmam.

14 febr. príde do Bpešti kráľovský dvor. Veľké prípravy sa robia v budínskom kráľovskom paláci.

Nariadenie nemeckého cisar. Nemecký cisar Vilem II. vydal nariadenie, dľa ktorého školské deti aj veslovať sa musia učif. Toto nariadenie sám cisar vypracoval.

Zomrel jezuit L. Menyhárth, missionár a nástupca nebohého Štefana Cimmermana v Afrike, ežte nemal viac, než 48 rokov a už musel v obeť padnúť tamajšej nemilosrdnej zimnici behom viacerý rokov bol professorom v Koloči.

Ružomerská volba. 1. febr. večer o 9. hod. bol vyhlásený výsledok ružomerskej volby. Mameluk Angyal dostal 1017 hlasov; Hlinka ale 811 hlasov. A tak tedy s väčšinou 200 hlasov je zvolený liberál Angyal. Menoslovy voličov dobre byly pripravené v mameluckom duchu. Mameluckí hazafíci známym nátlakom dobre zastali svoje miesto.

Gr. Ludevít Tisza zomrel. On bol brat Kolomana Tiszu; behom dlhých rokov ablegátoval, ministrom bol; so segedínskym stavom veľa práce mal a preň veľa posmechu bol vystavený. Ináč ani jako ministra nemali ho veľmi rádi. Tiszovská familia s ním nič neztratila, lebo už od mnohých mesiacov ťažkou chorobou bol k posteli priviazaný.

Nový oltár v Jozefove budapeštianskom. V chráme sv. Jozefa v Budapešti koncom januara nový oltár vystavil tirolský sochár a stavateľ oltárov Jozef Runggaldier (býva v St. Ulrich-Gödene). Na oltári je 2 metre vysoká socha ludskej Panny Marie. Sál len 1400 zl. Utešený je on. K pobožnosti vzbudzuje každého, kto sa len pozre naň. Spokojným svedomím a veľa odporúčať môžeme Runggaldiera duchovným, tak ako aj iným, ktorí by mienili daktorí chrám obdarif oltárom. Posvätený bol tento ludský oltár v Jozefove vo sviatok Bohorodičky, na hromnice v prítomnosti bezpečných cititeľov P. Marie. Tá summa, ktorú naň sobrala sa z čiastky z milodarov štedrých a obetivavých duší, z čiastky ale doplnená bola z kostolnej kassy.

Milosť Ducha sv. Velkomožná pani Maria Gebauerova b. r. 28. jan. opustila starovenskú vieru a navrátila sa do lona cirkve katolickej. Vyznanie viery složila do rúk kaplána dra Jozefa N. Jandu v budapeštiansko-jozefovskom chráme. — V Moravských Sv. Jánoch vo sviatok najsladšieho mena Ježiš židovka Terezia Grünhút nechala sa pokrstif. Vyučil ju v kresťansko-katolíckom náboženstve a pokrstil dekan-farár Michal Dobša, ktorý z tej príležitosti utešenou kážnou vysvetlil vážnosť tej' o svätej udalosti. Všetci prítomní radostné slzy vylievali.

Počet židov vo Francúzsku, Vo Francúzsku je do hromady 38 millionov obyvateľov, a medzi tymito je len 71 tisíc židov tam. Najviac je ich v Paríži: 42 tisíc (v Judpešti 200 tisíc.) Bárš ale na sto obyvateľov padne vo Francúzsku len 18 židov, preda štvrtá časť francúzskeho ímania židom patrí. V samej Judapešti je viac, než dvakrát toľko židom.

Vyšé 12 millinov zhorelo v Madarorságu behom minulého roku. Najviac požiarov bolo v Nitriasku. Požiare len v tom najzriedkavejšom páde povstaly náhodne. Je to veru pekné ímanie, ktoré vyšé 12 millionov je hodné, a veď tie domy a iné veci, ktoré v minulom roku v obeť paldy ohňu, toľko obnášajú.

Výborová volba bola 26-jan. v Sv. Juri. 12 sa ich zvolilo. Katolíkov voličov bolo 130 a evanjelikov 81 všetkých. Evanjelíci mali 113 hlasov, náš pán dekan mal len 96 hlasov.

Celý rok nesú sliepky, jestli ím kost dáme jiesť. Kosti treba usušif, potľef a sliepkam dať, ktoré zdravé budú a i celý rok budú niesť, ešte i v tej najväčšej tuhobe.

Diví holuby už prichádzajú pomály, čo je toho znakom, že zima už nepotrva dlho.

L'ahko je tak zbohatnúť! Jeden z tých najväčších boháčov (má asi 500 millicnov ímania) Mr. Rockefeller líha obyčajne o pol 10 hodine. Rano stane o 7 hodine, a je o 35 tisíc zl. bohatsí, nežli večer bol. O 8. hodine k ranajkam si sadne, a je zas o 200 zl. bohatsí. Večer na husle hrá, a pokerúc si len odpočíva, vždy je o 100 tisíc zl. bohatsí.

Koľko žijeme? 60-ročný človek zjedol 150 metrických centov chleba. Keď ale všetky jiedla rá-tame, tak to, čo človek za 60 rokov zje, do hromady urobí 600 metrických centov.

Na syna strelil. Štefo Maróti v obci Makáde často mal rozržitost so synom Alexandrom. Syn Boha zbavený často sa vyhrážal otcovi s nožom. Starec ale kúpil si revolver, aby v čas potreby bránif sa mohol. Syn proti vóli otca kopal jamu na dvore; keď nechcel otca poslúchnuť, tento strelil do brucha synovho. Otca odsúdila sedria na tri roky, do väzenia. Appellácia ale zadaná je.

Ženské v úrade. Varšavská uistujúca spoločnosť odohnala všetkých mužských, úradníkov a prijala do úradu samé ženské v tej nádeji, že tieto lepšie budú priťahovať ľudí, zvlášte mladých domomajiteľov.

Porážka trafila veľstatkára bývalého vyslanca Ladislava Bossányiho v národnom kasíne. Vykrikol, na zem padol a bolo po ňom 26. jan., keď pred popoludním s viacerými priateľmi priateľsky shováral sa. Jednúc zastupoval gödöllösky okres volebný.

Pút do Rímu. Na pamiatku toho, že pápež Lew XIII. je 20 ročným hl. pastierom celej cirkve a 60 ročným kňazom, povedie budapeštiansky kaplán G. König pút do Rímu. Pútnici pohnú sa 22-ho marca. Cena cesty: I. trieda: 180 zl.; II. trieda: 140 zl.; III. trieda 55 zl. — Prosíme čím skorej peniaze poslať správcovi a riaditeľovi pútu: Gustáv König (Bpešt, (I. Krisztina-város, r. k. plebania.)

Trest korhela N. Slovák v budapeštianskom Jozefove nechal sa zviať od dakolkých socialistov, že nešol na hromnice pred poludním do kostola, lež miesto toho do krčmy. Keď už mal priveľa pod šti-
cou, vyšiel z krčmy; lenže na prachu potkol a tak nešťastne padol, že si štyri zuby vybil; s rozkrvave-
nou korhelskou tvárou šiel z krčmy domov, keď ostatní poriadní dvorania z kostola prichádzali. Preto ale ten ožralec neuznal že ho pálenka zbavila tých 4 zubov.

Pána Jána Friedricha lekárniko to v Malackách oznam, ktorý v budúcom čísle príde, odporúčame do pozornosti cteným čitateľom.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Otvádzky sa majú adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

Jozef Palka maliar v Budapešti VIII. Mária Terezia-tér číslo 1. shotovuje vkusné kostolné obloky, tak v jednoduchom ako aj umeleckom spracovaní za najľavnejšiu cenu. Vysvetlením, kresbou, cenami na láskavé dotazy poslúžim ochotne obratom pošty.

Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiať sa majúcej.

(Pokračovanie).

Už prv vykázaná summa 528 korún 6 halierov; Gabriel a Amalia Dúchoň (Kláštor) 2 koruny; Ján Čapucha (Malontha) 3 kor. 60 hal.; Ondro Fábry (Motok) 1 kor.; Jozef Hlaváčik (Krompach) 3 koruny, dr. Jozef N. Janda 7 kor. 20 hl. (k čomu prispeli: J. a J. Rozbora so 6 kor.); Karol Schingler 1 kor. 60 hal. Do hromady 546 kor. 46 halierov.

V Budapešti, 31. jan. r. 1898.

Dr. Jozef N. Janda.

UPOZORNENIE.

Sväto-Štefanský Kalendár už sa minul do posledného výtisku. „Veľký kresťanský kalendár ľudovej strany“ ale ešte vždy sa môže dostať.

Vyzvanie k predplateniu.

Už častejšie bola o tom reč v tomto časopise, jak veľkej povahy je to pre vieru, pre mravy, pre blahobyť tela i duše ľudu, aby sa kresťanská tlač čím viac rozšírila. Lenže bez peňažnej podpory je to nemožné.

Práve preto vyzývame cten. predplatiteľov „Krestana“, aby čím skorej zaslali svoje predplatky, lebo i my máme výdavky. Predplatná cena je na inom mieste „Krestana“ naznačená.

S úctou

Vydavateľstvo.

Upozornenie.

Upozorňujeme a prosíme ctených čitateľov „Krestana“, aby nesadli na lep bezočivým jednatelom a nedali si natisnúť taký kalendár, čo není ducha kresťanského.

Ako vlani, tak i teraz sme vydali

Veľký

„Kresťanský Kalendár ľudovej strany,“

ktorý je obsahu veľmi zaujímavého, aj čítania je v ňom veľa, tiež i obrazov je v ňom hodne. Tento kalendár musí sa dostať do každého domu veriaceho a neodvislého.

Cena jeho je 30 kr. O pár dní výjde z tlače.

K dostaniu je pod nápisom: **Ernest Walter, v Budapešti, Práter ulica číslo 44.**

Veľmi ho môžeme odporúčať velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, aby ten kalendár rozširovali a skrze to i zásady ľudovej strany rozsievali.

DOFISY.

HOLIČ, jan. r. 1898.

Vážení pán Redktor!

Bolo to na začiatku decembra pred sv. Mikulášom — chodil som po námestí a pozieral som tých mikulášikov a tých malých čertíkov, ktorých st ré babičky tam predávaly.

Jako viete, Pánko môj Opratový, to rodičia deťom kupujú. Dobré dietky dostanú pekne pristrojeného mikulášika s bielou bradou, vysokou infulou a pozláteným ornátom. Zlé dietky dostanú čerta, takzvaného krampusa. Ten je strašno čierny, chlpatý, má veľké rohy, na nohách kopytá a z úst mu visí dlhý ohnivocerVENÝ jazyk. Od takého krampusa sa dieťa aj laknúť môže. Keď mu ho matka dáva, zaiste uteče a zakrýva si tvár.

Jako tieto jarmočné babičky stroja svojich krampusov, tak aj Opratový robí z nás, kňazov, takýchto krampusov a straší Opratový s nami náš ľud; nastrčí nám veľké rohy, a čert je hotový. Ale nemýľte sa, Pánko! to vaše „Slovo k rodákovi“, kde títo krampusi sú na výstavu daní, prišlo síce aj k nám na nový rok, ale „rodáci“ ho neprijali.

Vy neklopete na pravom mieste. Tu je ešte veriáci ľud a falošné evanjélium neprijíma. Bár začínate s anjelskými slovni: „Sáva Bohu na výsosťach a pokoj ľudom na zemi“ — predsa Vám nikto neverí, lebo vidí každý pod mnišskou komžou koňské kopyto. Z každého slova vašeho kričí nenávisť a odpornosť oproti nám kňazom. Strašné žaloby uvaľujete na nás: my sme „priekupníci, ktorí s Božskou osobou Krista a s jeho svätosťami kortešačky prevádzame a pravdy jeho nohama šliapeme; ... miesto sväzkov lásky putá otrockej poslušnosti klademe na veriacich“.

Bádakate, že klesá kresťanstvo a čnosti kresťanské hynú. „Čo, kto tomu vina?“ — sa pýtate. Vaša odpoveď je tá: „Vina sú tí, ktorí miesto povinného vynaučovania v náboženstve, miesto káňania a vysveľovania slova Božieho: sväté miesta kazateľnic k sobeckým, svetským, kortešačským cieľom používajú, upotrebujú. Ktorí domy veriacich nie čo sluhovia Pána Krista, ale ako agenti politických strán navštevujú“. To vieme dávno, Pane liberálu, že Vás to bolí, keď sa kňazi do politických záležitostí miešajú. Vieme to dobre, že Vy by ste len to dovolili kňazom, aby sa len modlili a v kostole sedeli, ale na široké more verejného života jich nechcete pustiť. A prečo to? Či ten kňaz prestal byť človekom? Či on nemá občianske práva? Snáď ztratil rozum, keď bol vysvätený? Alebo ztratil lásku oproti svojim spoluobčanom, keď nastúpil tento úrad? Či vo verejnom živote sa nenachádzajú záležitosti, ktoré sa viery týču? Istý chytrý muž to

povedal, že keďby sv. Pavel apoštol včul žil, bol by redaktorom novin. Sv. Pavel bol tiež kňaz a jako kňaz čo by bol písal v tých novinách? snáď len žd / o modlitbe, o pôste a o almužnej? Sotva. Bol by písal aj o volbách, bol by vzbudzoval kresťanov, aby liberálov nevolili. Bol by písal aj o bohatých bankároch, ktorí žiadnu primeranú daň neplatia a bol by snáď aj oproti Bánffy-mu ostro písal, že nechce spravodlivú daň uviesť a tito pijavice trošku vypitvať. Bol by písal aj proti Opratovému čo nepriateľovi sluhov božích.

Ano, Pánko, kňaz je povoláný k tomu a súci, aby sa zamiešal do verejných záležitostí občianskeho života; je k tomu súci pre jeho sbehosť v rozličných vedomosťach; a viac súci, než tí od nenávisťi bladí haukáci, ktorí nič viac nevedia, jako blúzníť na klerikalismus.

Čtený Pane Pravdomilu! včul som spomenul také slovo, proti ktorému Vy zaiste veľkú odpornosť máte, jako aj iní bojovníci liberálneho tábora. Klerikalismus! to je pravda, ten zlý duch, ktorým sme mi kňazi obsadnutí, a ktorý v moci drží všech ľudákov na refazách uviazaných! Strašné to slovo klerikalismus? „Miesto sväzkov lásky putá otrockej poslušnosti kladie na veriacich.“ To je, pravda, tá strašná besnosť, do ktorej každý upadne, ktorý si s nektorým kňazom pri poháre piva posedí a sa s ním malú chvíľku zarozpráva. Čo povedáte na to? je to on ten klerikalismus? Viem; že sa vás môžem 100 ráz pýtať, a nedáte mi význam toho Vám tak ukrutného mena. Hanbite, to jest bojíte sa povedať pravdu. Poviem ju teda ja: Ten váš klerikalismus, proti ktorému síkate, je to pravé kresťanstvo, je cirkev Kristova. Vidieť Vám dobre pod komžou to koňské kopyto, bár ho ukrývate. „Pravdy kresťanské sú len jedny — hovoria Vy — a iba ľudské náhľady v nich sú rozdielne.“ Teda všetko, čo nás od inej viery rozdeľuje, sú „ľudské náhľady“. Zdá sa mi, že Vy by ste najradšej takú vieru mali, ktorá by nás len to učila, že jeden Boh, a to inšie nech si každý predstavuje, jako chce. Vtedy by sme mohli so židmi, s mohamedánmi, s pohanmi do jedného chrámu chodiť — to by bol ten Váš „ovčinec“ jednoty, to by bolo to Vaše „sjednotenie vo viere, ktorá je jedna, stála a večná“. Lenže Kristus okrem jedného Boha aj inšie učil, čo není vymyslenosť ľudská, a „ľudský náhľad“. Neznám Vás, ale stávil bych sa, že ste sa už dávno nespovedali; nuž lebo je to pravda tiež len „náhľad ľudský“ a pápežská vymyslenosť, ktorá len „putá otrockej poslušnosti kladie na veriacich“.

Je pravda, Vy máte rešpekt pred isými kňazmi, ktorí není sú „politisujúci ľudáci.“ No týchto Vám vďačne necháme. To sú len sebeckí nájomníci. Jejich hlavný oznak je ten, že sú v neľubosti u svojich veriacich a každý im vyhybá, kde môže. Všade chcú byť pekni, obzvláštne pred vládou, lebo však kto chce k nečomu prísť, musí byť poslušný a musí mať li-

berálne zásluhy. Pred veľkými pánami, — u ktorých jakožto najmenší údovia tej panskej spoločnosti za čas sú trpení, — sú poníženi sluhovia, a vylizujú mysy. Pred malými ľuďmi sú ale veľkí a s každým veriacim len sa tak vypravajú, jak s najpodlejším břešom. Bohoslužbu konajú bez všetkej vnútornosti, akurát, jakoby dajaký komediant v divadle predstavoval volačo svätého.

Z každého kňazského účinku jejích vidieť, že neni sú oni duchovní z povolania, lež len z nútnej potreby. Horlivý kňaz sa nikdy nepripojí k takovým zradcom a ostane radšej „pátrom od Opravdivého Křestana“ posmievaným a bude pracovať oproti nekřestanským zasadám „Opravdivého Křestana“.

S Bohom!

J. K., *kunštár.*

KYSUC-NOVÉMESTO, 30. jan. 1898.

Vážení pán Redaktor!

Oh nešťastná varinská voľba, radšej by si nebola už viac bývala, aspoň katolícka cirkev by toľko nebola trpela! Niečo neslýchaného sa tu udalo, kňaz liberálny vystúpil proti kňazovi ľudákovi, a jako tu vykrikujú, že Judáš proti Miláčkovi. . . .

Rosziepal kanonik so zlatým krížom prišiel sem, by ľudovú stranu zničil. Pekný kňaz, a to že ešte katolícky. Nikto ho sem nevolal, prišiel, bo chce sa dostať k masnému hrncu. Krásny kňaz, škoda bolo toho svätého oleja. Že jaký je on kňaz, to i z toho môžeme si domysleť, keď je na kvartíri u toho Cselku, ktorý svoju dcéru len pred mesiacom za kňaza tiež vydal. Teda rodina k rodine. Rosziepal je kňaz a býva u kňazskej rodiny, bo Cselko má zaťa tiež kňaza apostatu, piaristu z Trenčína. Kňazská rodina! Cselko je katolík a to ten dobrý, veď viani pána nášeho kaplána násilným spôsobom v Dubji pri výkone cirkevnom koledy prekazil, za čo je zažalovaný a pravota táto trvá ešte i po dnes. Sú tu i takí ľudia, ktorí neveria, že Rosziepal je kňazom, lež že je židom a že je len do kňazskej reverendy oblečený. A priznám sa, ja som veru sám nečítal jeho list od biskupa, že je vysväteným kňazom. Mál by to dať vybuchovať. Včul už v každej skoro krčme je dinom-dánom. Korteši majú hody a nosia ani na meter dlhé zeleré perá. Pije sa strašne a jie sa ešte lepšie, že — jako tu vraj hovoria mnohí — za judáške groše. Peniaze sa rozdávali a že sa aj duše kupujú. Pekný kňaz. Hlavný jeho korteš je Vondráček hajník i toto je tiež „dobrý“ katolík, veď svoju Paulínu nechal tak a žije civilne so svojou kmotrou: Puráškou.

Ináč Rosziepal dobre ráta, on svoj sebecký cieľ dosiahnuť musí. Jestli zvíťazí, dostane ten masný hrniec, jestli ale nezvíťazí, i vtedy on pre seba vyhral, bo vláda svojho miláčka nedá zahynúť, nenechá ho v blate, obetu svoju musí povýšiť. Nič nemá on čo ztratiť, a preto sa tak neslýchano kortešuje vo dne i v noci. Ba už aj to od hodoverných ľudí počúvam,

že už aj ľudia za groše sprisahujú. Pekné jednanie. A toto všetko pre kat. liberálneho kňaza. A ty, katolícky liberálny kňaze, takto chceš vyhrať? . . . Pfuj!!! . . .

Křestanskí ľudoví voličia; Už dva razy Vás vo Varíne pre pravdu, pre ľudovú stranu mučili a trápili. Rozpamätajte sa na tý ukrutné udalosti. Pozná Vás nie len celá naša krajina, lež i celá Európa Vás obdivovala. I včul sa zas na Vás díva a pýta sa Vás, či i včul tretí raz tiež vytrváte. Ukážte zas, že za groše Vás nikto nezakúpi. Vytrvajme pri našom ľudovom kandidátovi, on sám príkladom nám dokázal, že je statočný a vytrvanlivý, jako i vy už dva razy ste boli. Trápil sa on tiež s vami a prišiel trápiť sa i včul tretí raz. Buďte mu verní a falošných prorokov opovrhňte. Včul je isto naše víťazstvo už, len vytrvajme. Boh nám už raz pomôže k cieľu prísť a preto jedným srdcom volajme:

Nech žije Ján Markovič kandidát ľudovej strany!
Nech žije!!! Éljen Markovič Jánoš!

Volič ľudák.

Zo ŠTVRTKU, od Malaciek, 31. jan.

Vážení pán Redaktor!

Mali sme voľbu na rychtára v minulom roku v marci, prišiel pán slúžny z Malaciek Pecko a dal takých do kandidácie, čo sa občanom nelúbili; ostal starý úrad; a včul neviem, čo sa stalo, došla nová voľba na rychtára. Volili sme všetko nové. 27. januara prišiel pán slúžny Pecko. Sotva bolo 20 hospodárov, už aj stala sa voľba.

Rychtára máme ľudáka aj 3 prisažných; podrychtár je takej strany, jak vietor fučí, sirotný je celý liberál, bár je už starý a bol aj svätého ruženca tatíkom a zápisníkom.

D. K.

UNIN, 16. jan. 1898.

Velactená Redakcia!

Bárs neni som odberateľ ale len čitateľ milého časopisu „Křestana“, preda som chytil pero medzi prsty, poneváč neni u nás človeka, ktorý by aj len volačo napísal do tohoto časopisu, tedy ja prostý roľník sa opovažujem aspoň na krátko vyponosovať, že u nás je ľud, jako zelina na poli, sem a tam sa kláti, nerá žiadnej dôvery k nikomu. Jeden pán sa predo mnou osvedčil, že ľud na kom uzre kabát, už k nemu nemá žiadnej dôvery, keďby jako dobre smýšľal. Do obecného výboru sme si v minulom roku zvolili ľudákov a aj ostatný úrad je taký; len pán rychtár zostal liberál, báraj ho nikto okrem židov a jeho pár miláčkov nechcel, lebo ho každý dobre zná; radšej pôjdem bárs pred jakého pána, aj som už bol, ale takého zúrivého človeka som nezkúsil, a keď mu pravdu povie do očí, tak je, jako by ho ten najväčší šršeň pichol; a je křestan, ale do kostola chodíva, až vtedy, až druhí ľudia idú domov.

Potom pri ablegátskych volbách ľudoví korteši boli Filip a Juračka, ti ale sú už veľkí liberáli, lebo u liberála viac pili.

Ja len na pamäť privolávam pánu rychtárovi, aby sa trochu rozpomenul na položenie nebohého Štefana Krempu; aj ten sa robil, jako by bol viacej, jako Boh, ale jako vyšel jeho majetok; a jako jeho koniec života, a jeho žena a dcéry okrem jednej dcéry kde sú? Veď to mu je dobre známe, a nech náš pán rychtár, Imrich Polák nad jeho položením a o jeho pýche rozmýšľa, a nech na seba pozre; a nech povie, že koho Pán Boh chce potrestať, len našho píchu spusti, v ktorej aj on je až po uši zahrúžený *Čvirík-Čvirík.*

Od HRUŠTINA, z pod Príslopa. (Orava.)

Velactená Redakcia!

Keď tie nové neporiadky boli do života uvedené, nikto sa nad tým nezastavil, slyšiac, že tu i tam nemajú podchvostára. Lebo darmo, čo je raz nemožno, to ani sám pán Boh nežiada. V okamžení toľko zo škol vyhodných, spoľahlivejších a múdrejších to ľudí, ako sú kňazi, k vedeniu civilných matrik najst, koľko ich vtedy treba holo, nemohol ani sám pán Bánffy. Keď ale ešte i teraz, po pol druhu roku, je v tom naj-áčšom neporiadku ten nový poriadok, ej na to už začína krivo pozeráť hlavou krútiť a veľké oči vytrešťovať i to najprostejšie a najhlupšie babščo v obci.

A medzi týchto, ktorí nemajú to veľké šťastie vo svojom farárovi so stúžkou sa kochať, prislúchajú i občania okresu hruštinského. V Hruštine už vyše troch mesiacov niet matrikára. Svet musí byť spokojný len s požičaným z Lokce. Lokca je od nás tak asi pol druhej hodiny. Dost hodná špacírka. Čo? Veru dost. Lenže my ju nepotrebujeme, ponevác až primnoho sa naprechádzame, keď skoro každý boží deň ideme do hory pre drevo. K týmto nepotrebným prechádzkam do Lokce sa nám ešte aj niečo obyčajne pričúknú. Častokrát sa totižto stane, že keď tak vypotení so suchým hrdlom, preto, že liberáci si svoje tak hojne polievali, do Lokce prídeme, pán farár civilny nie sú doma; druhý raz zase nemajú kedy k nám do Hruština prísť pozapisovať; lebo veď, že práce ako okolný a matrikár okresu lokčanského ten pán musí mať toľko, že sa nemá kedy ani len poškríbať, to sa ľahko dá pochopiť. Jako počúvam, ani nechce tú našu filiálku. Svätú pravdu má. Od razu dvom, zvlášte trom pánom nemožno slúžiť.

Teda vy veľikáši, ktorí riadíte nás biednych smrteľníkoch zpomôžte už raz i jemu i nám. To jest: keď ste nám už tie občanské sobáše na krky silou pribily, dajte nám to, k čomu máme právo. Prehaňaním a behaním neukradajte nám ten tak drahý a k vyhľadávaniu každodenného chlebička potrebný čas. Vedzte, že to sa ani našim liberálom nelúbi, a na skrz je napochutí, keď musíme i do jedenástej s po-

hrebom čakať, kým sa matrikára dožijeme; mrtvého, choc by aj v nákazlivej nemoci bol zomrel, na vrchu nachať ležať; celé dni bez práce stráviť. Nože; naši vrele milovaní duchovní sú pri takovom neporiadku mnohým mrzutostiam vystavení, to ani spomínať nebudem; veď týchto sekirovať a knevať je hrdinským; je zaslúžilým skutkom v tábore liberálcov. Uznajte, že si len to žiadame, k čomu máme právo, za naše mozole, za našu daň, ktorú ste krásne ruče od nás vybrali, a kto ju nezaplátil, za ňu mu ešte v starom roku hlavnice v posteľách brali.

Však ale nejdeme ďalej o politike písať. Dneskajšia politika nezaslúži, aby sa poriadnemu človeku len i prisnila. Radnej spomnem a ct. čitateľom Kresťana sdelím radostnejšie veci o našej obci. A to čo povedať chcem je, že nekupujeme od židov, lež máme svoj vlastný sklep — potravný spolok, — ktorý dakovať pánu Bohu, dobre stopí. A stál by ešte lepšie, keď by si mnchí z nás povšimil tie slová Kresťana. „Kresťania, kupujte len u kresťanov.“ Lenže bohužiaľ v niektorom človeku je to už ani vkuto, že sa nazdáva, že kúpiť možno len u žida, a predať že môže len židák. To sme videli a presvedčili sa aj v poslednom shromaždení u rychtára, keď sa pojednávalo o tom, že komu dá obec právo odpredávania soli, či spolku a či rukám židovským. Hanba veru, že sa našli dvaja traja, ktorí škúlili na žida.

Mená týchto židovských pätolizačov najbližšie uverejníme, keď sa nepolepšia a s nami držať nebudú. Pri spomienke o spolku našom, nesmiem zabudnúť, že tak pri jeho založení, ako aj pri vedení hneď od počiatku, má obrovské zásluhy náš všeobecne ctený a milovaný pán rektor a učiteľ Ondrej Jošták. Dajže Bože čím viac takýchto mužov. Oduševneným horliteľov za náš spolok je aj Klusis a Š. Kazimir. Ten prvší premenil cepy s metrom, vejačkou s vážkami a stal sa našim sklepníkom.

Sľuboval som, že o terajšej politike písať nebudem. To ale predsa ešte podotknúť musím, že u nás sú volby ešte vždycky nezapomenuté a ľudia pokoja nemajú. Nemajú ho obzvláštne tri ženičky, ktoré sú celkom nevinné, tak nevinné, ako to len teraz, ale teraz uliahnuté jahňa. Ich veľká vina je tá, že nevolaným kortešom Kubinyiho ukázaly z kade sa ide von z Hruština. Tak tiež, že niektoré z nich, tým pánom; keď im už toľko na krky chodievali a nemohli sa ich striasť, uderily pečate na ich tlsté chrby. Že jakým pečatným voskom, to nemožem povedať. I teraz sú povolané pred sedriu. A veru už ich dost mučili, trápili. Že ako im vyšlo, sdelím neskoršie.

Ináč nič nového u nás, zima, ako ej inde je toho roku slabá. Zem si nevie akosi ani v Orave bielu bundu kúpiť. My sa síce nemáme čo báť, že nám vymokne alebo vymrzne žito, ponevác málo sejeme. Najhoršie je pre nás, že je cesta zlá do hory. Nemožno drevá svážať. Zišlo by sa ju troška pomastíť. S Bohom. *Jožko Sláviček, roľník.*

ZÁVODIE (pri Žiline).

Úctive prosím pána Redaktora, aby týchto mojich pár riadkov uverejniť ráčil. Každý týždeň čítam nášho „Krestana“, ale nemôžem sa dočítať žiadneho dopisu od nás. Beriem si teda ja tej smelosti, a jako vyslužený hasič (fajerman) aspoň pár slovami spomeniem výborného kassíra nášho spolku hasičského.

Mali sme my v našom hasičskom spolku jedného znamenitého chlapíka za kassíra, ktorý nielen šošku, hrach a fazuľu ľúbil si zajedať, lež znamenito vedel i hasiť svoju horúcu lásku k liberálom. Pod správou tohoto žižnivého kassíra veľká čistota a poriadok panoval v pokladnici nášho hasičského spolku. Keď 15-ho januara predseda spolku počty vyberal od chýrneho kassíra, všetci sme sa zadivilí, keď sme tú veľkú čistotu v pokladnici zbadali. Najviac zaradoval sa náš pán predseda, keď 40 zl. našiel v pokladnici pekne-krásne vyčistených. Len to bola chyba, že k týmto vyčisteným 40 zl. hneď nemohli sme najst kvitanciu. Nastal veľký krik, hurt, predseda ukazoval na knihu, my sme ukazovali na kassíra. Až potom utíšili sme sa, keď dokázalo sa, že 40 zl. i s kvitanciou nachádza sa znamenito vyčistené. Pochválili sme teda nášho kassíra, že dobre vie čistiť šošku, fazuľu z taniera, víno, pivo z pohára, a že i pokladnicu príkladne vyčistil.

Je on teda múdry chlapík a súci by bol i za učiteľa, keby nemusel hasiť ustavične svoju horúcu lásku k liberálom. Kým túto žižen liberálnu nehasil nechali sme ho i za učiteľa. Ale keď pri volbe ablegáta dal sa zaštepíť 50 lítkovým prútkom od žida, odtedy jako štepený liberálny strom ztratil dôveru našu a pozbavili sme ho učiteľstva, ktorému sa i tak nikdy neučil, ale preto za výborného učiteľa sa vyhlasoval.

Teraz nech odpočívá si v pokoji, dobre zaslúženom. Zo srdca prajeme mu, aby mu ten 50 lítkový štepený stromček hojné ovocie donášal. Keď i jeho štepený stromček bude poriadno očistený, jako fajermanská pokladnica, potom ho zase napomôžeme a donesieme mu aspoň planých hrušiek na miesto štepených. Nech ho Pán Boh živí ku radosti našej fajermanskej pokladnici!

Vyslužený fajerman.

Novomestsko-varínska nóta.

Nápev: *Jaj be magas,
jaj be magas
ez a vendégfogadó . . .*

*Čo si prišiel, čo buntošíš dotieravec hltavý?
Čos' vystrčil tie oškľivé liberálne zástavy?
Fuj! potupa, nestydatosť, hnusná vec!
S čertom tančí posvätený Moravec.*

*Čierna šuba, čierny štréber, zlatá refaz, zlatý križ.
never pyšný, bludný chlape, že statočných ošidiš!
Čo by striebra, zlata vrchy dal si nám,
abcug: zavzne judášovým rapinám.*

*Čože brúsiš, zradná dušo, tichým našim údolom?
Čo posýpaš zbožných rule antikrista kúkolom?
Prac sa od nás, luciferu, zlý duchu,
čo križ nosíš nie v srdci, len na bruchu.*

*Čo pokúšaš v ovčej koži špatný vlku pažravý?
nemáš dosti márnejš slávy, nemáš bujnejš potravu?
Cellu tebe, pôsty, trestnú palicu,
kladú deň dňom, nie biskupskú stolicu.*

*Nebojíš sa nešťasníku k nečestnosti vyzýval,
plané semä pohoršenia podlý pre zisk rezšívaj?
Nedesí Ť, že na hanbu vandruješ.
s krucifixom proti Kristu verbuješ?*

*Čert nech vezme tvoje pšeno, kukuricu, otruby!
Vsyp tie dary tvojim druhým oštipaným do huby:
Zavďač sa s tým tvojím svätým židákom,
farisejom, bezsvedomým panákom.*

*My si ctíme spravodlivosť, pravdy, právu z isrdy,
nevzenie nás žiaden parom do lže, hriechu záhrady!
Odstúp kupčik, drsný zkazy pohonič!
Sláva tebe, meč lotrovstva, Markovič!*

*Neveríme odpadlíkom, bohaprázdnym judášom,
čo strečkujú za mammonom po chotári po našom.
Abcug vábny hade pekla, diablovič!
Nech žije náš oblúbený Markovič!!!*

Kerl Baran v. Loch.

Prosté a figliarske nápady.

*Správca: No zkadiaľ si prišiel — pýta sa žiaka
slováka, ktorý do latinských škôl chcel sa zapísať
nechať —?*

*S hora!
Snáď z neba!
Z pekla, z Nitry.*

*V deň menín pána pýta sa kucharka cigáňa mu-
sikanta:*

*Čo budeš jesť, či halušky, alebo tvarch, ači
škvarky?*

*Nedbám ja, veľkomožná pani kuchárka, keď tie
tri veci mi aj smiešate, jako sa to sviňam robí.*

Manžel: Dnes som veľkú svadbu mal s manželkou.

Súsed: A kto zvíľazil.

Manžel: Keby Ťa, aby Ťa, čo si myslíš, koľko manželiek mám?

Priateľ: Zajtra mi príde obuvník čižmy merať, či by ste mi nemohol dačím pomôcť?

Oslovený: Pomôžem vám ho von vyhodit.

Na svadbe je veľa hostov sídených. Sedliak otec chváštat sa chce, že nielen vydatá dcéra, lež i mladší syn má nový oblek, a preto preriekne:

Đuro, obleč si ten kabát!

Nevtipný Đuro: A kde ho mám?

Otiec: No ale budeš mať.

Do krčmy prichádzajúci Slovák potkne sa, medzi čím zadivený zvolá:

No to dnes čudno bude so mnou vyzerat, ešte len vchádzam do krčmy a už som si nos rozrazil, čo bude, keď vychádzat budem?

ODKAZY REDAKCIE.

Jožko Lapaj v Trebaticach. Či ste to ešte nevedeli, že čo sa nosí, drať sa musí? Predsa najneskôr sa tuším zodere hrtan daktorého ožralca. — *Prešporek.* A. A. Tá babka tak zle vidí, že okuliare až na konci nosa, nad sanými ústami jej trčia, keď číta. Proti veku nenie lieku, — *Amerika.* Starý musí, a mladý môže zomrieť. Preto ale nezúfajte, však starý J kub vyše sto rokov žil. — *Ochaň. Orešany.* Pod ggerlom rozumie sa haktívny panák nádherný, ktorý rovnó chodí, jako by hrable bol zhlitol, vykračuje, jako by struny mal v nohách, a fúzy tak neunávne si vykrukuje, jako by k tomu najatý bol. Jestii ten khóšerový panák takto činí, tak je gigerlom. — *Jozef Babjak.* Takým vecam nie redaktor, lež expedicia novín je na príčine. Vaš list poslal som expedícii, aby vám odpoveď dala. — Podp som mena neobdarené dopisy nebereme do ohľadu, to by aj malý gazda Štefan mal vedieť.

Ilág Jožko. V kruhu novinky čítať, fajnové cigárky pukať, prostredne redaktorovi Kresťana výčiky robíť je ľahšia vec, nežli pod Ťachou redaktorskou stále stonať. Nevedel som, že u vás ani Xenofona nezrozumie ľ.d. Kebych s Ťačiarňou pod jednou strechou býval, vtedy bych o veľa lepšie v stave bol vyhoveť vašej žiadosti, lebo vaša usilo nosť a podpora mravná je naozaj príkladná a chvá y hodná. — *Simon a Rozalia Takarčík Amerika, Deringer Pa, Coveu.* Vaš list dostali sme, tak dobre nám padol, ako po horkej medicíne sladký motúzok. Jestii ste poslali tú summu, pod istým ju dostaneme. Adressu dobre viete, jako židáčik ráat. — *Zvedavý.* Tu veru v troch rečach musíme kázať. Slováci nenie sú zanedbaní. Pre o ale i medzi nimi najdu sa kufjoni.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kresťan“-a, aby ráčili dopisy v nedelu, alebo pondelok poslat, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Svüto-Štefanský kalendár nedostat, ktorí vopred poslali naň peniaze, nech nám sdedia, čo im máme za ne poslat?

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovárie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho uľať u pošťovej direkcii. Ved to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľancomyslné.

Knížná polica.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne. Objednať sa môže tento mesačník u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove (Vác).

„*Veľká Novina*“, čili la saletteské pro-roctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym defom sdělila. Cena 25 kr. — *Veľká pliaga sveta.* 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiest atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr., dostať ich u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove (Vác). Vrele ich odporúčame.

Modliaca a poučujúca knižka

„Príprava ku svätej spovedi a prijímaniu“ ešte vždy sa môže objednať u veľk. panej Lujzy Čery (Bpest, VI. Podmanický u. 15.). Soslovenčil ju Jozef J a n d a. Okrem všetkých potrebných modlitieb obsahuje toto dielo základné poučenie o tom, ako sa máme hodne pripraviť k sv. spovedi a sv. prijímaniu? Nielen deti, lež i dospelí veľa sa môžu z tej knižky poučiť. Cena (broš.) 10, (viaz.) 15 kr.; tak lacnej inej modliacej knižky v slovenskej reči nenie na svete. Zvlášte pp. duchovní a učitelia by ju mali rozširovať.

„Návodná kniha k poklone prev. Sviatosti Oltárnej budapeštianskeho sústredného oltárneho spolku“ už je k dostaniu v maďarskej, nemeckej a slovenskej reči. „Návodná kniha,“ ktorú p. dr. Ernest Csajka poverený ostrihomskej hlavnej diecezi zhotovil, teší sa veľkému odobieraniu. Pre údov oltárneho spolku je takrečeno nevyhnutne potrebnou. Veľmi obľahčuje jednodinné modlenie sa ku prev. Sviatosti Oltárnej. Viazano: 10 kr., v skvostnej väzbe 20 kr. K dostaniu pri predošlom zaslaní peňazi alebo na dobierku, pod touto adresou: „A budapesti közp. Oltár-egyesület vezetősége nek. Budapest, IV. ker., az angol kisasszonyok kolostorában.“

Ohľadom vyhnutia prípadných nedorozumení poznamenáme, že straniva dočasného odpredaju len prev. p. dôverníkom diecesanského Oltárneho spolku môžeme „Návodné knihy“ doposlať.

Prijímajúce knižičky taktiež v maďarskej, nemeckej a slovenskej reči sú k dostaniu. Tieto zdarma dávame vstúpiacim údom.

Riaditeľstvo

budapeštianskeho sústr. Oltárneho spolku.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 12.25—13.15 zl. Raž 8.50—8.70 zl. Jačmeň na krm 6.20—6.50 zl. do pálenic 6.70—7.40 zl. na várku 8.00—9.50. Oves: 6.30—6.60. Kukurica: 5.20—5.35. Proso: 5.00—5.10. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 06.00—00.00. Koprivé semeno: 08.50—00.00.

3. Strova: Veľká biela fixula 7.50—8.00; tmavá 7.00—0.00

okruhlá: 8.60—9.00., tarkavá 0.00—0.00. Šošovica 09.00.10.00. Hrach 8.00—09.00. Čistý 13.50—20.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 28—30. Burgyňa 165—250. Cibuľa 5.00—7.10. Cesnák 06—10 zl. Petržele: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 1.70—2.40. Slama. Na postielanie: 40—80 kr. Žup 1.50—1.60.

6. Siatie: Červená dateľina 38—46. Lucerna 35—42 zl. Jarní sadník 6.00—6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovozeno bolo: asi 828 hospodárskych volov; 504 dojnych kráv. Následovné boly ceny Výborná pára volov do jarma do 300—340 zl. Dojné kravy: za jeden kus 060—080 zl. Trh na ovce: Dovozeno bolo 1019 kusov oviec. Ceny: 12.50—15. zl. za páru, a 14—15 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 14—17. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—30 zl. Vosk 164—165. Vajcá 44—45. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 50.00—51.50, udená 55—00.56 zl.

9. Remeň funtový od 14—18 kl. tercy 142—144

10. Kraviny vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. Telaciny barnavé 10—13 kl. 390—420.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Čo je Kathreiner-ova

Sladová káva Kneippova?

Odporúčania najhodnejší, jedine zdravý, pritom najchutnejší a najlacnejší kávový nápoj. Ona je čistý prirodzený výrobok v celých zrnkách a čistá od dokázaných, zdraviu škodlivých súčastí zrnovej kávy. Kathreiner-ová sladová káva Kneippova má jediná ten obľúbený zápach zrnovej kávy, ktorý obdrží skrze najvyššími odborníkmi vyprobovaný a všade uznaný Kathreiner-ovský spôsob dorábania. Jej hodnota je trojnásobná pre zdravie, chuť a sporivosť. Opravdová „Kathreiner“ by nemala viac chýbať na žiadnom rodinnom stole.

K čomu slúži Kathreiner-ova

Sladová káva Kneippova?

V statistických rodin, ako aj v najviac verejných ústavoch ako dodatok k zrnovej káve, ktorú ona v jej chuti pôzifnejšou a príjemnejšou učini. Veľký počet vynikajúcich lekárov predpisuje Kathreiner-ovú Sladovú kávu Kneippovú ako jedinú odporúčaniahodnú náhradu za zrnovú kávu, menovite pre deti, pre choré a slabé osoby. Podporujúce chuť k jedlu, ľahko ztraviteľná Kathreiner-ova Kneippova Sladová káva aj skrz jej dobrú, príjemnú chuť po krátkom privyknutí všade sa pijať vždy s väčšou obľubou.

Nech sa Kathreiner-ová Sladová káva upotrebi niekoľko ráz ako dodatok alebo čistá, viac sa od nej neodstúpi!

Vsade sa môže dostať.

Výstraha od naničhodných napodobnenín!

Výkaz ceny a jakosti strieborno-ocelovej kosa
„SV. ANTONA“
 vďaka pošle hockomu zdarma
JOZEF SOHR
 v
Somogy-Szille,
 jediný rozposielateľ týchto kosí.

Ctený Pán Jozef Sohr!
 Od spolugazdov som počul váš chýr, že kosa sv. Antona v takej miere je výborná, opožujem sa ju oprobovať atď.
 S úctou
Jozef László
 Körmend, 13. mája r. 1897.

Urodzený Pane!
 Teraz nemôžem viac kosi objednať, nežli 20 kusov, pretože ktorí doniesť nechajú, nemôžu čakať, lebo hneďky potrebujú. Nádej nám ale, že v juniusi ešte objedná jednu zásielku. atď. atď. Preto ale i teraz pripomenúť vám musím, že v týchto dňoch zo Szilly som dostal cenoslov od Šimona Bergla, ktorí lifruje kosa sv. Andreja, lenže ja som ho na smetisko vyhodil.
 S úctou
Štefe Gal
 Sár-Aba 15. mája r. 1897.

Veľmi Vážený Pane!
 Ponevác poslané kosa i mojim susedom veľmi sa páčili, poprosili ma, abych i pre nich objednal, čo ochotne činím. Prosim mi nižšie naznačené kosa poslať. Atď. S úctou
Matej Teitremmel
 A. Petersdorf.

Vysoko Ctený Urodzený Pán!
 S objednanými 100 cm. dlhými 24 kosami výborne som spokojný. Prosim mi ešte 10 kusov poslať.
 S úctou
Ičo Farradi
 kováčsky majster.
 Bánk, 20. mája r. 1897.

Urodzený Pane! Prajem Vám zo srdca, aby týchto dakolko riadkov vás v dobrom zdraví našlo. Dakujem vám za vernosť, že ste mi také kosa poslali, nech za to dá Všemohúci dlhý život, blaženosť; a prosím ešte 15 kus.
 S úctou
Alex Szarka
 Lászlóteleki. P. p. Magocs.

TLAČIAREN SVÄTEHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.
 úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň
 hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi
 písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa
 tlačí týka, od najjednoduchšej až do naj-
 krásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňaz-
 stva a obecných predstavenstiev na
úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
 posíla.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE
 LEN VYDAVATEĽSTVO

„KREŠTĀNA“

PRIJÍMA.

Telefon 61-59. **Svätého - Gerharda** Telefon 61-59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH
 BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

*odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov,
 kníh, cenoslovov obežníkov, povolaní kariet oddania sa, tanečných
 poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.*

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.